

tento světový rozsah továren společného podniku W. a Co., jak to učinila v pozastaveném inserátu, když nesejde na tom, že cizozemské závody z důvodů daňových nebo právních jsou firmami samostatnými; tato okolnost nemá pro průměrného čtenáře inserátu významu. Není tedy opodstatněn ani závěr, že by žalovaná firma získala přednost v soutěži na úkor jiných soutěžitelů pozastaveným obsahem inserátu a to dokonce snad způsobem, jemuž chce čeliti předpis § 2 zák. proti nekalé soutěži, když skutečně jde o velký hospodářský celek s podniky a závody v různých zahraničních centrech, avšak jednotně řízený a vedený veřejným společníkem žalované Jindřichem W. Předpisem § 1 zákona proti nekalé soutěži nebyla žaloba podle svého skutkového základu opodstatňována. Že pak ani údaj o počtu dělníků a zaměstnanců žalované není klamavý, je zřejmé a uznal to již také odvolací soud.

Čís. 17523.

Zamítli-li soud celou žalobu, ač řízení bylo omezeno na důvod žalobní a měl proto býti vynesena rozsudek mezitímní (§ 393 c. ř. s.), není tato formální vada důvodem ke zrušení nebo ke změně rozsudku.

K výkladu zákona č. 145/1935 Sb. z. a n.

Oznámením nebo prohlášením ve smyslu druhé věty prvního odstavce § 46 dotč. zák. nemíní se pouze oznámení a prohlášení za trvání pojistného poměru [§ 43 písm. b) dotč. zák.], nýbrž i návrh na uzavření pojistné smlouvy.

Vědomost zprostředkujícího jednatele o prohlášení pojistníkově učiněném ústně při sepsání pojistného návrhu, ale do něho nepojatém, rovná se vědomosti pojistitele jen, dověděl-li se o nich sám před přijetím návrhu. Pojistník je oprávněn nastoupiti důkaz omluvy podle § 4 písm. c) dotč. zák.

Je-li předmětem pojistné smlouvy o odpovědnostním pojištění pouze odpovědnostní poměr plynoucí z jízdy autem pro vlastní potřebu, nejsou pojistnou smlouvou kryty škody vzniklé z provozu auta za plat.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv I 573/39.)

Žalobkyně přednesla, že byla dne 23. července 1937 těžce zraněna automobilem, který řídil Josef K., jenž byl za to trestně odsouzen pro přestupek § 335 tr. z. a k civilní žalobě žalující také, aby jí zaplatil 31.951 K 90 h od 20. října 1937 a útraty. Josef K. byl pojištěn u žalované pojistkou z 29. prosince 1936 jako majitel nákladního auta proti následkům zákonné odpovědnosti z provozu tohoto auta. Usnesením okresního soudu v I. z 2. května 1938 byla žalobkyni povolena exekuce proti Josefu K. zabavením jeho nároku proti žalované na vyplacení pojistky a byla jí přikázána k vybrání. Poněvadž žalovaná prohlásila, že je prosta jakéhokoliv závazku, ježto pojistník neměl nároku na plnění, domáhá se žalobkyně na žalované pojišťovně zaplacení zažalované

částky. Žalovaná pojišťovna namítla, že se sice Josef K. u ní pojistil, uvedl však, že je soukromníkem a na otázku, k jakému účelu pojišťuje auto, odpověděl v pojišťovacím návrhu, že pro »vlastní potřebu«. Na otázku, používá-li se auta za plat, odpověděl prý rovněž, že pro vlastní potřebu. Auto však používal jako autodopravce k jízdám za plat a rovněž jízda, při níž došlo k úrazu žalobkyně, byla konána za plat. Nemá proto a neměl Josef K. nároku na plnění se strany žalované, takže je také nárok žalobkyně neodůvodněn. Prvý soud obmezil jednání na právní důvod žalobního nároku, zamítl žalobu konečným rozsudkem. D ů v o d y: Josef K. v pojišťovacím návrhu odpověděl na otázku, k jakému účelu bude auto používáno slovy »pro vlastní potřebu«. Na otázku používá-li se auto pro dopravu nákladů za plat (autodoprava) odpověděl rovněž slovy »pro vlastní potřebu«. Na to byl Josef K. pojištěn pojistkou, o níž jde, jako majitel nákladního auta pro vlastní potřebu proti následkům zákonné odpovědnosti. Jízda, při níž došlo k nehodě, byla konána za plat na vlastní účet Josefa K., jenž konal s pojištěným vozem nákladní dopravu po živnostensku. Podle všeob. pojišťovacích podmínek je pro posouzení práv a povinností obou smluvních stran směrodatna jediné pojistka vyhotovená na základě písemného návrhu. Pojistník jest zodpověden za správnost údajů v návrhu, jež podepsal, i když byly někým jiným napsány. Učinil-li pojistník při uzavírání smlouvy o závažných okolnostech, jež společnosti nebyly, známy vědomě neb z hrubé nedbalosti nesprávné údaje, neb zamlčel-li obmyslně takové okolnosti, ručí pojišťovna jen tehdy, neměla-li nesprávně uvedená okolnost vlivu ani na vznik pojistné příhody, ani na rozsah plnění pojišťovny (§ 1 všeob. poj. podmínek). V souzeném případě vyplnil pojistný návrh zástupce žalované G. I když bylo pravda, že Josef K. podepsal návrh, aniž by ho četl, šlo by tu zřejmě o hrubou nedbalost se strany pojistníka. Nemůže být také sporu o tom, že odpověď na otázky, k jakému účelu bude auto používáno a používá-li se auto pro dopravu nákladů za plat, byla nesprávným údajem v pojistném návrhu. Že by žalovaná strana byla věděla o nesprávnosti těchto údajů, žalující ani netvrdí. Josefem K. zmíněná okolnost, že totiž bude auto používáno k provozování autodopravy za plat, měla jistě vliv na vznik pojistné příhody, když k úrazu došlo právě při takové jízdě za plat, i na rozsah plnění pojišťovny z důvodu zvýšeného rizika. Dospívá proto soud k závěru, že žalovaná strana jest zbavena ručení z pojistné příhody již z důvodu § 1 všeob. poj. podmínek, při čemž je nerozhodno, zda Josef K. učinil nesprávné údaje vědomě, když stačí již zjištěná hrubá nedbalost. O d v o l a c í s o u d potvrdil rozsudek prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Konečný rozsudek prvního soudu (§ 390 c. ř. s.), jímž byla zamítnuta prostě celá žaloba, ač řízení bylo omezeno na důvod žalobní a měl být vynesena mezitímní rozsudek (§ 393 c. ř. s.), jest sice formálně vadný, avšak taková vada nemohla přivoditi žalobci újmu, poněvadž

i kdyby rozsudek byl zněl správně tak, že žalobní důvod není po právu, bylo by musilo býti současně vysloveno, že nabude-li rozsudek právní moci, zamítá se celá žaloba. Nepochybil proto odvolací soud, nespátřil-li ve vadném formálním znění rozsudečného výroku důvod ke zrušení nebo změně rozsudku; je pak bezvýznamné, že ani neupravil rozsudek ve smyslu shora uvedeném. Rozhodnutí č. 5965 Sb. n. s., jehož se dovolatelka dovolává k odůvodnění opačného názoru, nedopadá na souzený případ, poněvadž tam zrušil odvolací soud konečný rozsudek prvního soudu vydaný v řízení obmezeném na žalobní důvod proto, aby bylo řízení doplněno zjištěním skutkových okolností, které se týkají výše nároku.

Ve věci samé jde o otázku, zda se pojistná smlouva vztahuje i na pojistnou příhodu, která se přihodila při provozu nákladním autem za plat. Dovolatelka se dovolává pro kladné zodpovězení této otázky § 46, odstavec 1, druhá věta zákona č. 145/1934 Sb. z. a n., který zní: »Avšak vědomost zprostředkujícího jednatele rovná se vědomosti pojistitelově toliko tehdy, jestliže jí jednatel nabyt z oznámení nebo prohlášení, k jichž přejmutí platí za zmocněna.« Z toho nelze usuzovat, že oznámením nebo prohlášením se míní pouze oznámení a prohlášení uvedená v § 43, písmeno b) zákona, tedy oznámení a prohlášení učiněná teprve za trvání pojistného poměru. Naopak je tím míněn i návrh na uzavření pojistné smlouvy. Neboť § 46, odst. 1, druhá věta zákona neuvádí doslovně znění § 43, písm. b), nýbrž praví zcela všeobecně »oznámení nebo prohlášení«, k jichž přejmutí platí za zmocněna, což jest širší nežli rčení § 43, písm. b) a zahrnuje proto všechna oznámení a prohlášení, k jichž přejmutí platí zprostředkovací jednatel za zmocněna. I návrh na uzavření pojistné smlouvy, k jehož přejmutí platí zprostředkovací jednatel za zmocněna podle § 43, písm. a), obsahuje celou řadu prohlášení, takže pojistný návrh je jednotné, souhrnné prohlášení. Než jsou i oznámení a prohlášení, která přes předpokládané zmocnění zprostředkujícího jednatele k jich přejmutí nenabývají účinnosti vůči pojistiteli pro vadnost formy (§ 13, odst. 1 zákona a § 2 všeob. poj. podmíněk). Tak zejména klade-li pojistitel otázky v pojistném návrhu, pak se táže sám a to písemně a musí mu proto i pojistník ze zevnějších nutících důvodů odpověděti zase jen písemně (Vysvětlivky, 1915, str. 64). Nerovná se proto vědomost zprostředkujícího jednatele o prohlášení pojistníkově učiněném zprostředkujícímu jednateři ústně při zdělání pojistného návrhu a nepojatém do písemného pojistného návrhu vědomosti pojistitele, jestliže se tento sám o nich nedověděl před přijetím návrhu. Avšak pojistník má právo nastoupiti důkaz omluvy podle § 4, písm. c) zákona, nebo podle § 1 č. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek, není-li toto ustanovení v neprospěch pojistníka.

Než v souzeném případě nejde ani o okolnost, která zvyšovala převzaté riziko pojišťovny, nýbrž o skutkovou podstatu, která je předmětem omezení risika pojišťovny. O pouhé zamlčení nebo nesprávný nebo neúplný údaj okolnosti nebezpečí by šlo jen tehdy, kdyby se okolnost ta týkala pojistného poměru, jenž je předmětem uzavřené pojistné smlouvy popsané v pojistce č. 400.916, kterou pojistník bez námitek přijal

(§ 863 obč. zák.). To značí, že by tomu bylo jen tehdy, kdyby nesprávné nebo neúplné zodpovězení dotyčné otázky nebo zamlčení oné okolnosti mohlo býti pro pojišťovnu důvodem k odstupu podle § 3 zákona nebo § 1 č. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek od takto uzavřené smlouvy. Pojišťovna však neodstoupila od pojistné smlouvy popsané v pojistce, nýbrž odmítá plnění, poněvadž škody vzniklé z provozu automobilem za plat nejsou touto pojistnou smlouvou kryty. Správně rozpoznal odvolací soud, že ta skutková podstata, z níž žalobkyně odvozuje nárok pojistníkův na plnění, jest pojištění jiného druhu, k němuž vůbec nedošlo. Jiným druhem pojištění se ovšem nemíní druhy pojištění, jak je rozeznává zákon o pojistné smlouvě v jednotlivých dílech a hlavách, nýbrž je tomu rozuměti tak, že jde o jiný druh odpovědnostního pojištění (§ 115 zákona), to jest, že nejde o odpovědnostní poměr plynoucí z jízdy za plat, nýbrž z jízdy pro vlastní potřebu. Jde-li o omezení rizika, pak to znamená tolik, že vůbec nebyla uzavřena pojistná smlouva o hrazení škod vzniklých z provozu automobilu za plat a schází tu tudíž zavazovací důvod pojišťovny k plnění (§ 859 obč. zák.). Ani podle § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze souzený případ posuzovat. Neboť ten jedná o zvýšeném nebezpečí nastalém po uzavření smlouvy nebo v době od podání do přijetí návrhu (podobně §§ 33 a 34 zákona). O to však v souzeném případě nejde, neboť pojistník provozoval autodopravu (jízdu za plat) již v době před pojistným návrhem. Z rozhodnutí nejvyššího soudu, jichž se žalobkyně dovolává, nelze nic pro ni vytěžiti. V rozhodnutí č. 9436 Sb. n. s. šlo o nesprávný údaj na otázku, zdali pojistník již dříve vyhořel. Šlo tam o okolnost nebezpečí při požárním pojištění závažnou pro uzavřenou pojistnou smlouvu požární. Okolnost ta se tudíž týkala této smlouvy a byl proto důkaz omluvy přípustný.

V rozhodnutí č. 13158 Sb. n. s. šlo o odpovědnostní pojištění z příležitostné jízdy za plat (svobodná živnost) a teprve po uzavření pojistné smlouvy se domohl pojistník koncesované živnosti s určitým veřejným stanovištěm. Tam šlo o zvýšení nebezpečí (§§ 33, 34 zák. o pojistné smlouvě) po uzavření pojistné smlouvy, což se v souzeném případě nestalo. Z rozhodnutí č. 13906 Sb. n. s. nic neplyne pro souzený případ, poněvadž tam šlo o průpadní doložku podle § 32 zákona o porušení závaznosti neoznámením dodatečně uzavřeného dopojištění. Rozhodnutí č. 16648 Sb. n. s. nedopadá na souzený případ, poněvadž tam stačila k zamítnutí žaloby pojišťovny o zaplacení premie již ta okolnost, že pojistník přistoupil k pojistnému návrhu na životní pojištění teprve potom, až ho zprostředkující jednatel ujistil, že zároveň sjednávané požární pojištění bude levnější než dosavadní, na kteroužto skutečnost kladl pojistník důraz. K zamítnutí žaloby byl by tam stačil poukaz na § 47 zákona č. 145/1934 Sb. z. a n., o tu otázku ale ani nešlo, nýbrž o to, zdali jednatel věděl, že ona skutečnost nebyla pouhou pohnutkou pojistníka, nýbrž že byla podmínkou pro přistoupení k pojistnému návrhu. Je-li tomu tak, je dovolání již s hlediska dovolacího důvodu právní mylnosti nedůvodné, vychází-li se ze skutkového předpokladu, že škodná událost nastala při jízdě automobilem za plat.